

جلسه هجدهم: تعاون ۲

۴- عرصه های مهم تعاون بر

۴/۲- تعاون و همکاری حکومت با مردم و مردم با حکومت: به تحقیق بدون این همکاری متقابل نمی توان جامعه را اداره کرد و سامان به کار مردم داد.

امیرالمؤمنین علی علیه السلام در خطبه ۳۴ نهج البلاغه به این تعاون اشاره کرده و فرموده اند:

«أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي لِي عَلَيْكُمْ حَقًّا وَ لَكُمْ عَلَيَّ حَقٌّ» ای مردم شما حقی برگردنم دارید و من حقی برگردن شما دارم «فَأَمَّا حَقُّكُمْ عَلَيَّ» حقی که شما برگردنم دارید «فَالنَّصِيحَةُ لَكُمْ» خیر خواه شما باشم، «و تَوْفِيرُ فَيْئِكُمْ عَلَيْكُمْ» بیت المال را بین شما به خوبی تقسیم کنم، «و تَعْلِيمُكُمْ كَيْلًا تَجْهَلُوا» آموزش شما وظیفه من است، «و تَأْدِيَةُكُمْ كَيْمًا تَعْلَمُوا» تربیت فرهنگی شما هم وظیفه من است.

«وَأَمَّا حَقِّي عَلَيْكُمْ فَأَلَوْفَاءُ بِالْبَيْعَةِ» اما همکاری شما این است که وفادار بمانید به آن بیعتی که با من کردید «و النَّصِيحَةُ فِي الْمَشْهَدِ وَ الْمَغِيبِ» در حضور و غیر حضور، آشکار و غیر آشکار خیر خواه نظام و حکومت علوی باشید «و الْإِجَابَةُ حِينَ أَدْعُوكُمْ» وقتی فراخوان تان می کنم اجابت کنید و بیایید «و الطَّاعَةُ حِينَ أَمُرُّكُمْ» و وقتی دستور حکومتی به شما داده می شود، اطاعت کنید.

همچنین در خطبه ۱۲۶ نهج البلاغه امیرالمؤمنین مفصل از این مقوله بحث می کنند که اگر تعاون و همکاری حکومت با مردم بود چه می شود و اگر نبود چه می شود:

«فَإِذَا أَدَّتِ الرَّعِيَّةُ إِلَى الْوَالِي حَقَّهُ وَ أَدَّى الْوَالِي إِلَيْهَا حَقَّهَا» اگر این تعاون صورت گرفت (پس زمانی که رعیت حق والی را ادا کرد، و والی هم حق رعیت را رعایت نمود) «عَزَّ الْحَقُّ بَيْنَهُمْ» حق عزیز خواهد شد «و قَامَتْ مَنَاجِهُ الدِّينِ» و دین زنده می شود، قوانین دینی زنده می شود «و اعْتَدَلَتْ مَعَالِمُ الْعَدْلِ» و عدالت حاکم می شود «و جَرَتْ عَلَى أَذْلَاهَا السُّنَنُ» و سنت پیغمبر اکرم زنده خواهد شد «فَصَلَحَ بِذَلِكَ الزَّمَانُ» پس با این همکاری جامعه، حکومت، حکومت صالح خواهد شد «و طُمِعَ فِي بَقَاءِ الدَّوْلَةِ» و در این چنین شرایطی است که می توان امیدوار بود که حکومت بماند «و يَسْتَمِطَّاعُ الْأَعْدَاءُ» و مطامع دشمنان مایوس خواهد شد.

۵- تعاون بر اثم

یک تعاونی هم هست که تعاون منفی است، تعاون منفی همکاری در عرصه ظلم، در عرصه ستم و در عرصه گناه است «وَلَا تَعَاوُنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ» «إِثْمٌ» به معنای گناه است، چه نسبت به دیگران باشد، چه نسبت به دیگران نباشد. عدوان، تعاون در عرصه ستم به مردم است. به همان اندازه که همکاری در عرصه های مثبت ستودنی است، به همان اندازه همکاری در عرصه های منفی گناه و معصیت است. به این بیان که اگر همکاری در عرصه گناه صورت نگیرد، گناه شکل نمی گیرد. تعاون بر اثم خودش یک منکر و منکر ساز است.

در مورد این آیه: «يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ * وَ مِنْ أُمِّهِ وَ أَبِيهِ * وَ صَاحِبَتِهِ وَ بَنِيهِ» (عبس/ ۳۴ تا ۳۶) آن روزی که همه فرار می کنند از نزدیکان، امیرالمؤمنین علی علیه السلام فرمود: «إِذَا تَعَاوَنُوا عَلَى الظُّلْمِ وَالْعُدْوَانِ فِي دَارِ الدُّنْيَا»^۱ آن هایی که حزبی در این دنیا عمل می کنند، باندی عمل می کنند، قبیله ای عمل می کنند، منافع این چینی را لحاظ می کنند، روز قیامت چنان از یکدیگر فرار می کنند که گویا یکدیگر را نمی شناسند. این تعاون بر اثم در عرصه فساد فرهنگی هست، در عرصه فضای مجازی هم هست. نباید در فضای مجازی تعاون بر اثم داشت. تقویت فضای فحش، اهانت به یکدیگر، انتشار شایعات و دروغ و... در حقیقت مصداق بارز تعاون بر اثم و گناه است.

تعاون در عرصه فساد اقتصادی هم وجود دارد. سکوت گاهی تعاون است، اگر کسانی را می شناسند که مالی را که مردم به آن ها نیاز دارند احتکار کرده اند، این جا اگر سکوت کنند و نگویند، این مصداق تعاون بر گناه است.

تعاون بر اثم در فساد بهداشتی هم هست. مقام معظم رهبری جمله ای فرمودند: کلمه ای قرآنی فرمودند: هر گامی که برای مقابله با این ویروس کرونا برداشته بشود مصداق حسنه است و هر گامی که در جهت گسترش این ویروس برداشته شود مصداق سیئه است.

کسانی در این عرصه، پر تلاش جهاد می کنند، جهاد به معنای دقیق کلمه، به ویژه کادر پزشکی، کادر پرستاری و کادر درمان کشور. (اما) چرا با این همه اصراری که شد مسافرت ها قطع بشود باز هم عده ای رعایت نکردند؟

فرهنگ همکاری در کارهای خیر باید فرهنگ رایج بشود و فرهنگ همکاری نکردن در گناه و معصیت هم بایستی فرهنگ رایج باشد. این می شود معنویت، این می شود اخلاق

نمونه سوالات آزمون

۱- طبق فرمایش مولای علی (ع) در خطبه ۳۴، کدام مورد جزء حق مردم بر حکومت نیست؟

الف: آموزش ب: تربیت اسلامی ج: تقسیم درست بیت المال د: جهاد

۲- در عبارت "ولا تعاونوا علی الاثم" منظور از اثم چیست؟

الف: گناه ب: دشمنی ج: هوای نفس ب: دشمنی با مسلمین

۳- افرادی که در این دنیا به صورت حزبی، باندی و قبیله ای عمل می کنند، در روز قیامت.....

الف: باهم محشور می شوند ب: از همدیگر فرار می کنند ج: به همدیگر اهانت می کنند د: فقط ناله سر می دهند.

۴- از نظر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) هر گامی که برای مقابله با این ویروس کرونا برداشته بشود مصداق چیست؟

الف: جهاد ب: ایثار و گذشت ج: حسنه د: تقویت امت اسلامی

۵- در خطبه ۳۴ نهج البلاغه منظور از فرمایش مولای علی (ع) از "والنصیحه فی المشهد والمغیب" چیست؟

الف: در حضور و غیر حضور، آشکار و غیر آشکار خیر خواه نظام و حکومت علوی باشید.

ب: وقتی فراخوان می شوید، اجابت کنید .

ج وقتی دستور حکومتی به شما داده می شود شما اطاعت کنید.

د: به صورت آشکار و پنهان خانواده را نصیحت کنید.

۳- عنصر سوم در مسأله تعاون چیست؟

الف: عاقبت به خیری ب: انگیزه الهی ج: زمان و مکان د: حکومت و مردم